

Perustuslakivaliokunta
pev@eduskunta.fi

HE 302/2018 vp; SM:n poliisiosaston lausunto

Poliisin läsnäolo mielenosoituksissa ja muissa yleisissä kokouksissa perustuu kokoontumisilmoituksiin ja niistä tehtäviin riskiarvioihin. Kokoontumislaisissa säädetty kuuden tunnin aikaraja ilmoituksen tekemiselle ennen yleisen kokouksen alkua on osoittautunut nykypäivänä lyhyeksi poliisin voimavarojen suuntaamisen kannalta erityisesti laajoissa ja erityistä varautumista vaativissa tilanteissa. Nykyinen laki mahdollistaa ilmoituksen tekemisen vaikka keskellä yötä, jolloin lain vaatima kuuden tunnin määräaika täyttyy, mutta poliisille ei jää käytännön mahdollisuuksia tehdä henkilöstö- tai kalustovarauksia toiminnan turvaamiseksi. Ilmoituksia on tehty lähettämällä faksi ilta-aikaan poliisin toimipisteeseen, jonka on tiedetty olevan kiinni. On ilmeistä, että tällöin on ollut kyse toiminnasta, jolla pyritään välttämään kokoontumislain ennakoilmoituksen tarkoituksen toteutuminen.

Lyhyen valmistautumisajan vuoksi poliisi ei välttämättä saa kokoon riittävästi henkilöstöä ja kalustoa voidakseen taata mielenosoituksen turvallisen sujumisen. Lyhyen ilmoittamisajan lisäksi suuri ongelma ovat kokonaan ilmoittamatta jätetyt mielenosoitukset ja muut tilaisuudet, joille ei löydy myöskään vastuullista järjestäjää. Tällöin tilaisuuteen osallistuvien ja sivullisten henkilöiden turvallisuuden varmistaminen on vaikeaa ja joissain tapauksissa mahdotonta. Väkivaltaisiksi muuttuneet mielenosoitukset ovat usein olleet tällaisia tapahtumia.

Poliisitoiminnan on oltava suunnitelmallista ja johdettua. Kokoontumislain 7 §:n tarkoittaman ilmoitusajan pidentäminen parantaisi merkittävästi mahdollisuutta ennakkosuunnitteluun ja resurssien varaamiseen. Tällöin poliisi pystyy huolehtimaan kokoontumisvapauden mahdollisimman laajasta toteutumisesta ja kokoontumisvapautaan käyttävien turvallisuudesta. Pidempi ilmoittamisaika mahdollistaa asianmukaisen riskiarvion tekemisen, mikä puolestaan tarkoittaa uhkatekijöiden ja henkilöihin liittyvien riskien tunnistamista. Myös myöhemmin tehtyä ilmoitusta voitaisiin nykyiseen tapaan pitää pätevänä, jos kokouksen järjestämisestä ei aiheudu kohtuutonta haittaa yleiselle järjestykselle.

Ilmoittamisajan pidentämisellä on myönteinen vaikutus myös poliisin muiden tehtävien suorittamiseen. Jos poliisi joutuu äkillisesti siirtämään hälytystehtäviin osoitettuja resursseja mielenosoituksen tai yleisötilaisuuden turvaamiseen, se voi tarkoittaa kiireellisten hälytystehtävien suorittamisen vaarantumista ja vähintäänkin

vasteaikojen pidentymistä. Resurssien ennakoinnin siirtotarve heijastuu suurissa mielenosoituksissa tai yleisötapahtumissa myös muihin kuin tapahtumapaikan poliisilaitokseen.

Kokoontumislaissa säädetyn ilmoitusajan muuttamisella vastataan lisäksi mielenosoitusten muuttuneeseen luonteeseen. Mielenosoituksille on entistä useammin järjestetty vastamielenosoitus, jonka tarkoitus on ollut aatteellisen vastustamisen lisäksi, tai sen sijasta, aiheuttaa häiriötä yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle. Tämä puolestaan on aiheuttanut väkivaltaisten tekojen uhkan kasvua.

Poliisiosasto pitää ehdotettua muutosta ennakkoilmoitusajan pidentämisestä kannatettavana. Mitä aikaisemmin poliisi saa tiedon järjestettävästä kokouksesta sitä paremmat mahdollisuudet sillä on varautua tilanteeseen muun muassa neuvottelemalla eri osapuolten kanssa mielenosoituksen kulusta, mahdollisista liikenteen ohjaajista ja järjestyksenvalvojista ynnä muista vastaavista asioista, joilla pystytään turvaamaan yleisen järjestyksen ja turvallisuuden säilyminen sekä kansalaisten perusoikeuksiin kuuluva mielipiteen ilmaisu- ja kokoontumisvapauden toteutuminen.

Poliisitarkastaja

Seppo Sivula

Jakelu

Perustuslakivaliokunta

Tiedoksi

Ministeri Mykkänen
Kansliapäällikkö Salmi
Erityisavustaja Andersson-Bohren
Sihteerit Söderman, Landström ja Vihervirta
oikeus@intermin.fi